

Smanjenje nastanka otpada prioritet je svakog dobrog sustava.

Doslovno sve što danas konzumiramo proizvodi neku vrstu otpada, od onih trenutaka kada bacamo veće stvari u smeće do niza malih koje ni ne primjećujemo. Ako popijemo kavu u kafiću, to će uključivati plastičnu žličicu za jednokratnu upotrebu, ako kuhamo rižu za ručak kupili smo je u kartonskoj i plastičnoj kutiji, ako peremo zube tubu ćemo baciti u smeće, ako trebamo nove čarape i one će doći s nešto otpada...

Čini se da je danas gotovo nemoguće izbjeći stvaranje otpada na dnevnoj bazi, no Anamarija Prgomet iz Zagreba dokazuje da je drugačiji život moguć. Sad otpad koji ona proizvede na mjesečnoj razini ne napuni ni jednu limenku.

“Ovakav životni stil je puno jednostavniji nego što se čini na prvu”, kaže Anamarija.

Ona primjerice, u trgovinu nosi svoje staklenke koje joj napune s hranom iz rinfuze. Nosí sa sobom i svoju čašu u kojoj kupuje kavu za van, koristi platnene vrećice i platnene maramice, radi svoju kozmetiku i slično. Ono što ne može izbjeći, staru odjeću ili pokvarenu elektroniku, odnosi na mjesta koja takve stvari recikliraju.

“Dugo godina sam bila vegetarijanka i odvajala otpad odlaganjem u pripadajuće kontejnere. Nažalost, tek kada sam postala veganka, igrom slučaja sam otkrila Zero waste pokret u svijetu, i oduševljeno sam ga uvela u svoju svakodnevicu. Veganstvo i život bez otpada su u meni produbili empatiju koju sam osjećala prema okolišu, pa sam zato pokrenula i Facebook stranicu kako bih inspirirala ljude da počnu živjeti zdravije i kvalitetnije u svakom smislu”, pojašnjava Anamarija.

Iako postoji dosta svjetskih stranica o tome kako živjeti stvarajući što manje otpada, vrijednost Anamarijine stranice Zero waste Croatia je u tome što donosi rješenja koja su dostupna u našem okruženju. Tu ćete tako naći popise trgovina koje u Zagrebu prodaju hranu u rinfuzi, savjete čime zamijeniti proizvode poput pelena, štapića za uši ili higijenskih uložaka, prijedloge što jesti za doručak, a da nije uključivalo nikakvu potrošnu ambalažu i slično.

“Nisam imala niti jedno negativno iskustvo do sada. Život bez otpada zahtijeva neko odricanje i izlazak iz komfor zone, no meni to nije problem niti izazov. Sretna sam jer se hranim zdravo, a uz to ne štetim prirodi kupovinom jednokratne plastične ambalaže. Sve što sam do sada kupovala, mogu pronaći bez ambalaže ili sama napraviti doma”, ističe.

Ovakav način života osim dobrobiti po okoliš donosi i ekonomske koristi. Osim što prevencijom nastanka otpada društvo u cjelini profitira jer ne plaća zbrinjavanje otpada, i na osobnoj razini prevencija je ekonomski isplativa.

“Ne plaćate ambalažu proizvoda koji kupujete. Što se tiče higijenskih potrepština, također ste uštedili jer ste smanjili upotrebu istih. Ukoliko izrađujete svoju kozmetiku, kupujete veća

pakiranja potrebnih sastojaka, te i tu osjetite uštedu. Kupovinom lokalnih proizvoda kao što su voće i povrće podupirete rad malih proizvođača, jedete zdravije i često i tu uštedite”, kaže Anamarija.

Veća osviještenost građana o problemima otpada i konzumerizma donosi i povratak zaboravljenih rinfuza u trgovine. U Zagrebu ima sve više mjesta gdje se mogu kupovati proizvodi bez ambalaže. Prgomet tvrdi kako joj kupovina ne oduzima ništa više vremena nego prije, “samo sam uobičajene trgovine zamijenila onima s rinfuzom”.

No, Zero waste nije samo nešto čime se bavi nekolicina entuzijasta poput Anamarije već u EU prihvaćeni koncept u sklopu cirkularne ekonomije. Osim recikliranja i odvojenog prikupljanja otpada, važni dio dosizanja ciljeva su i reupotreba proizvoda i prevencija nastanka otpada, što Anamarija aktivno provodi u svom životu.

“Ovakve inicijative pokazatelj su da građani i građanke sami mogu utjecati na smanjenje količina otpada koji uglavnom kasnije završava na odlagalištima. Time se može riješiti dobar dio problema sa smećem kojima svakodnevno svjedočimo. U nedostatku kvalitetnog sustava odvajanja i recikliranja kakvog imamo diljem Hrvatske, ovakvi primjeri dragocjeni su i njihovom promocijom može se utjecati na promjenu ponašanja brojnih ljudi koji inače samo ne razmišljaju kako smanjiti količinu otpada koji nastaje niti koje on posljedice ima po okoliš”, komentirao je Marko Košak, voditelj programa otpada u Zelenoj akciji.

Koliko su promjene bitne govore i novi viši ciljevi za smanjenje količine otpada koja dolazi na odlagališta koje je prošloga tjedna usvojio Odbor za okoliš Europskog parlamenta. Sredinom travnja cijeli će Parlament glasati o ciljevima koji uključuju i cilj da do 2035. manje od deset posto komunalnog otpada završava na odlagalištima.

Za Hrvatsku će to biti jako teško dohvatljivo jer se sada nalazi u skupini zemalja koje šalju više od tri četvrtine svoga otpada u civilizacijske ponore poput Jakuševca.

“Smatram da pojedinac može napraviti puno ako autentično živi ono u što vjeruje jer svojom autentičnošću inspirira i potiče druge na promjenu. Kada se stvori masa ljudi koji djeluju pozitivno i streme ka istom cilju, onda su utjecaj na sustav i promjena istog neizbježni”, kaže ova aktivna građanka. No, ona prati i aktualne rasprave o Planu gospodarenja otpadom Grada Zagreba i ističe važnost toga da građani aktivno sudjeluju u svim političkim pitanjima. “Trebamo primijeniti plan koji funkcionira. Svakako možemo puno naučiti od malih gradova kao što su Prelog ili Krk koji efikasno zbrinjavaju otpad, a edukacijom su potaknuli građane da ga sortiraju kod kuće”, ističe.

“Smanjenje nastanka otpada prioritet je svakog dobrog sustava, a osviješteni pojedinci poput ovog primjera temelj su promjena koje su nužne”, zaključuje pak Košak.

Izvor: h-alter.org